

مقدمه

در لغتنامه های معین و دهخدا کلمه مانور را مترادف با، عملیات جنگی به طریق تمرین و آزمایش و تمرین عملیات نظامی می توان یافت همین تلقی از مانور سبب می شود تا مدیران و کارشناسان اجرایی سایر سازمان ها کمتر به استفاده از این نوع تمرین در برنامه آموزشی خود بیاندیشند نتیجه اینکه مانور را با عملیات نظامی همسو دانسته و نیازی به برنامه ریزی و اجرای آن را در سازمان خویش نمی بینند.

اگر تمرین و مانور را به عنوان یکی از برنامه های ارزیابی و آموزشی خود بپذیریم، آنگاه مانورها مجموعه تمرین هایی هستند که هدف شان ارتقای سطح آمادگی در اعضای یک گروه، سازمان و یا حتی جامعه خواهد بود.

ارزیابی عملکرد برنامه های عملیاتی، مشاهده و ارزیابی نحوه استفاده از تجهیزات فیزیکی، تقویت سیاست ها و روش های تعیین شده در سیستم، آزمایش میزان آمادگی و هماهنگی بین گروه ها و سازمان های مسئول و نیز برآورد کیفی و کمی منابع از جمله مواردی است که توسط تمرین و مانور ارزیابی می گردند. تمرین و مانور همچنین یکی از ارکان اصلی در زیرمجموعه آموزش از مرحله آمادگی در چهار مرحله مدیریت بحران است. به جرات می توان گفت پس از تمرین های نظامی مانورهای مقابله با شرایط اضطراری ناشی از وقوع بلایای طبیعی و حوادث انسان ساخت، فراگیرترین نوع تمرین ها برای آمادگی در جهان به شمار می آید.

امروزه کاهش خطر بلایا در فرهنگ لغات سیستم مراقبت های اولیه بهداشتی ایران و اسناد سیاستگزاری یک مفهوم پذیرفته شده است. همچنین ادغام سیستم سنجش کمی برای مدیریت خطر بلایا در سیستم اطلاعات سلامت ملی مشتمل بر شاخص های مربوط به آمادگی عملکردی سیستم مراقبت های اولیه بهداشتی در بلایا، ایمنی سازه ای و غیرسازه ای (برنامه ارزیابی سطح خطر و ایمنی واحدهای بهداشتی)، آسیب های بلایا بر سیستم مراقبت های اولیه بهداشتی (برنامه نظام ثبت و مراقبت وقوع و پیامدهای بلایا) و آمادگی خانوار (برنامه ارزیابی و آموزش خانوار در برابر بلایا)، نه تنها باعث افزایش توجه و آگاهی سیاستگذاران نسبت به مدیریت خطر بلایا شده است بلکه ظرفیت مراکز ارائه خدمات مراقبت های اولیه بهداشتی ایران را برای یک رویکرد پیش فعال برای مقابله با انواع مخاطرات و مدیریت خطر بلایا افزایش داده است.

حفظ و ارتقاء سطح بهداشت جامعه در تمامی لحظات از اهداف مرکز بهداشت استان و شهرستان ها می باشد. نقش حوزه بهداشت در کاهش اثرات بلایای طبیعی غیر قابل انکار است و مراکز بهداشت در شرایط اضطراری نیز ناگزیر به ارائه خدمات بهداشتی هستند. حفظ آمادگی نفرات از نظر توان علمی و عملی و نیز تجهیز به و سایل و ابزار مورد نیاز برای ارائه خدمات بهداشتی از دیگر اهداف و برنامه های مراکز بهداشت است. از این رو می بایست طراحی و اجرای برنامه های آموزشی و تمرین و مانور در دستور کار روسای مراکز بهداشت و شبکه ها قرار گیرد.

لازم است و وضعیت ارائه خدمات در شرایط اضطراری و حتی در زمان های عادی با فواصل زمانی مناسب مورد ارزیابی و سنجش قرار گیرد. انجام برنامه های مانور با توجه به انعطاف پذیری سناریوهای که می توان برای آن در نظر گرفت در ارزیابی عملکرد افراد و تجهیزات بسیار مفید خواهد بود.

در همین راستا نیاز است بعد از ارزیابی خطر، برنامه های عملیاتی (برنامه پاسخ نظام سلامت به بلایا و فوریت ها) با مشارکت همه ذینفعان تدوین و تست گردد. برگزاری تمرین یکی از گام های تهیه و استقرار برنامه های مدیریت خطر بلایا بخصوص برنامه های فاز پاسخ است. از اینرو لازم است همه واحدهای حوزه معاونت بهداشتی، حوزه درمان و آموزش پزشکی در تعامل با کارگروه سلامت در حوادث غیرمترقبه، EOC و کمیته پدافند غیرعامل، سالیانه در حیطه حوادث و بلایا تمرین برگزار کنند.

امید است بهره گیری از محتوی پیش رو در طراحی و اجرای تمرین های آمادگی، گامی در جهت ارتقاء عملکرد نظام سلامت و بویژه حوزه بهداشت در رویارویی با مخاطرات طبیعی و انسان ساخت گردد.

تمرین:

تمرین یک شبیه سازی از رخداد های حوادث و بلایا است که از طریق مباحثه و یا گسیل افراد و منابع انجام می شود. لازم است تأکید گردد تمرین به عنوان یکی از مراحل تدوین برنامه پاسخ به حوادث و بلایا (EOP) در نظر گرفته شود. به بیان دیگر پس از تعیین نیازها و تخصیص منابع، برنامه پاسخ به حوادث و بلایا تدوین می شود و پس از آموزش برنامه نیاز است تا از طریق برگزاری تمرین، برنامه تست شود. ارزیابی برنامه پاسخ به حوادث و بلایا یکی از مهم ترین اهداف برگزاری تمرین است. البته تمرین می تواند با اهداف زیر نیز برگزار گردد:

- آموزش به پرسنل و یا افزایش مهارت های فردی

- بررسی و تست برنامه ها و یا فرایندها

- مشخص کردن نقاط ضعف و یا نیازها

- تعیین و یا نشان دادن توانمندی ها

- تمرین کارگروهی

همانگونه که بیان گردید، یکی از جنبه های مهم تمرین، آموزش است. امروزه اکثر سازمان ها برای یادگیری مؤثرتر و بهبود عملکرد افراد و بکارگیری آموخته ها، از روش هایی که اغلب عملی هستند بهره می برند. در حال حاضر جامعه، سیستم ها و سازمان ها بیش از هر زمان دیگری نیازمند استفاده از روش های نوین و پر بازده در راستای آموزش ضمن خدمت و تربیت نیروها و افرادی است که توانایی تجزیه و تحلیل اطلاعات را داشته و بتوانند در زمان بروز مشکلات بزرگ، (مثلاً در حوادث و بلایا که در آن ها تعداد زیادی از افراد به طور مستقیم و غیر مستقیم آسیب می بینند) تصمیمات درستی اتخاذ کنند. آموزش همراه با تمرین عملی و بر پایه یک سناریو روشی مؤثر است که چارچوب مناسبی برای «یادگیری توأم با کار عملی» و تشخیص و رفع ضعف ها و کاستی ها به وجود می آورند. در این روش هم زمان با اینکه فرد در خلال سناریوهای متفاوت تمرین ذهنی حل مساله می نماید با دریافت بازخوراند، یادگیری مؤثرتری در وی اتفاق می افتد که می تواند مدت زمان بیشتری در حافظه فرد باقی بماند .

با ایجاد نگرش آموزشی به مقوله تمرین و مانور می توان آنها را در زمره قوی ترین برنامه های آموزشی به حساب آورد به گونه ای که با طراحی های برنامه های آموزشی ساده به پیچیده می توان افزایش سطح یادگیری را در فراگیران بالا برد.

تمرین (یادگیری عملی)، روشی مناسب است برای ارزیابی عملکرد پرسنل در شرایط شبیه سازی شده و ارزیابی پس از تمرین روش خوبی برای بررسی اثربخشی آموزش ها و برنامه ریزی های قبلی می باشد.

انواع تمرین

تمرین های متنوع زیادی هستند که بسته به گستره، تعداد واحدهای درگیر و هدف و دیدگاه ما از اجرای آن ها تفاوت هایی در خود دارند. هر نوع از این تمرین ها جنبه های متفاوتی از آمادگی پاسخ به حوادث و بلایا را محک می زنند. بر این اساس تقسیم بندی های مختلفی انجام شده که در ذیل به نمونه ای از آن اشاره می گردد:

- تمرین های مبتنی بر بحث و تبادل نظر شامل:

۱- همایش و سمینار: برای آشنایی شرکت کنندگان با سیاست ها، برنامه ها و فرآیندها برگزار می شود تا شرکت کنندگان یک برداشت مشترک از مطالب داشته باشند.

۲- کارگاه: در مقایسه با سخنرانی مشارکت فراگیران بسیار بیشتر است و منجر به استخراج فرایند و برنامه می شود. همچنین با تمرکز بیشتر بر موضوع و هدف خاصی برگزار می گردد.

۳- دورمیزی: با مشارکت افراد کلیدی، مسئولین و مدیران و معمولاً براساس یک سناریو برگزار می شود و منجر به تغییر رویکرد اعضا و استخراج کاستی های برنامه و تصمیم گیری های استراتژیک می شود. نتایج آن می تواند باعث ارتقاء برنامه ها شود. برای برگزاری آن نیاز به یک تسهیل گر مجرب می باشد.

۴- بازی یا رقابت: هنگامی که در اجرای تمرین دو یا چند گروه با هم رقابت کنند.

- تمرین های مبتنی بر عملیات شامل:

۱- مشق: برای تست یک کارکرد در یک سازمان استفاده می شود. اهداف اختصاصی محدودی (آموزش یک مهارت، تست یک روش و آمادگی برای تمرین های پیچیده) دارد و نتایج آن نشان می دهد که آیا پرسنل دانش و مهارت کافی برای ارائه کارکرد مورد نظر را دارند یا خیر؟ معمولاً به شرکت کنندگان بلافاصله بازخورد داده می شود.

۲- تمرین کارکردی یا میدانی محدود: برای تست برنامه یا فرایندی خاص که شامل چندین کارکرد است، استفاده می شود. این نوع تمرین می تواند با مشارکت یک و یا چند سازمان برگزار گردد. معمولاً در این نوع تمرین کارایی EOC، پست فرماندهی و یا بخش های ستادی و فرماندهی ارزیابی می گردد. در این نوع تمرین منابع جابجا نمی شود و بیشتر در یک محیط شبیه سازی شده و پراسترس برگزار می گردد.

۳- همه جانبه: پیچیده ترین نوع تمرین است که جنبه های مختلفی از پاسخ و بازتوانی را تست می کند. همراه با گسیل منابع و درگیری چند سازمان است و سعی می شود تا حد امکان با شرایط واقعی شبیه با شد. برنامه ها و هماهنگی بین واحدها و سازمان ها در این نوع تمرین ارزیابی می گردد.

خلاصه انواع تمرین مبتنی بر عملیات

چگونه تمرین انجام می شود؟	محل تمرین کجاست؟	نمونه اهداف تمرین	
آموزش به وسیله انجام کار مثل: تخلیه یا تریاژ	محل اصلی کار پرسنل و یا سایت مخصوص شبیه سازی شده	ارزیابی: آموزش پرسنل، هماهنگی درون سازمانی، منابع و تجهیزات	مشق
آموزش به وسیله انجام کار: تست شرکت کنندگان برای تغییر نقش و مسئولیت های زمان حوادث و بلایا	اتاق هدایت عملیات بحران (EOC) یا مکان شبیه سازی شده	ارزیابی و ارزشیابی توانمندی های یک سیستم	کار کردی
آموزش به وسیله انجام کار: داده های شبیه سازی شده که از طریق کاغذ و یا سایر رسانه ها همراه با بازیگران در اختیار شرکت کنندگان قرار می گیرد	اتاق هدایت عملیات بحران (EOC) و صحنه به شکل همزمان یا مکان شبیه سازی شده	ارزیابی و ارزشیابی عملکرد بخش بزرگی از یک سیستم در کنار تعامل با سایر سازمان ها	تمام عیار

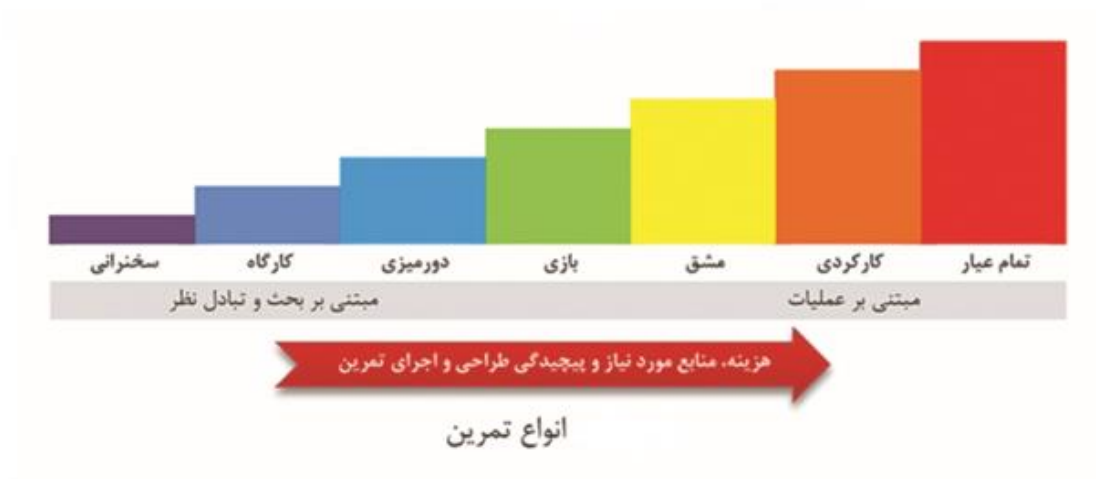
بطور خلاصه انواع تمرین شامل:

تمرین های مباحثه محور

سمینار	Seminar .۱
کارگاه	Workshop .۲
تمرین دورمیزی	Tabletop Exercise .۳
بازی	Game .۴

تمرین های عملیات محور

مشق	Drill .۱
تمرین کارکردی	Functional Exercise .۲
تمرین مقیاس کامل یا تمام عیار	Full scale Exercise .۳

دیاگرام پیچیدگی و افزایش زمان و طراحی تمرین و مانور

تمام قوا	عملکردی	هدفمند DRILL	ایفای نقش (بازی)	مانور دورمیزی	کارگاه	سمینار
اجرای عملیات همهانگ با سایر اعضا و نهادها	اجرای فعالیت مورد انتظار از یک دستگاه	اجرای عملکرد خاص مورد نظر برای افزایش مهارت	اجرای نمایشی فعالیت های مورد نظر	بیان عملکردها بر روی کاغذ	ارائه مطلب برای گروه های کاری تا ۳۰ نفر	سخنرانی برای نفرات متعدد تا صدها نفر

شرکت کنندگان در تمرین:

شرکت کنندگان در تمرین بسته به نوع و هدف آن متفاوت هستند.

شرکت کنندگان در انواع تمرین

تمرین مبتنی بر بحث و تبادل نظر	تمرین مبتنی بر عملیات	شرکت کنندگان
*	*	اجرا کننده: شرکت کنندگان اصلی که برنامه های تمرین را اجرا می کنند.
*	-	تسهیل گر: مسئول جلسه برای معرفی تمرین و اداره بحث ها و هماهنگ نمودن بین گروه های شرکت کننده است.
*	*	مشاهده گر/ بازدید کننده: نقش فعال در تمرین ندارد. اما باید برای این افراد برنامه داشت.
-	*	کنترل کننده: نقش برنامه ریزی و هدایت تمرین در طول برگزاری را دارد.
*	*	ارزیاب: با مشاهده و ثبت، تمرین را تحلیل می کند تا در گزارش نتایج درج گردد.
*	*	مستندساز: وظیفه ثبت اتفاقات مهم و زمان های مهم در حین اجرای تمرین را بر عهده دارد.
-	*	بازیگر: داوطلبانی که یک نقش شبیه سازی شده را بازی می کنند تا تمرین واقعی جلوه کند.

تمرین در کارکردهای EOP-Emergency Operation Plan «پاسخ نظام سلامت در بلایا و فوریت ها» به عنوان ششمین کارکرد در نظر گرفته شده که اهمیت پرداختن و برنامه ریزی برای آن را مشخص می سازد.

کارکردهای آمادگی در EOP
P1: هماهنگی های راهبردی با ذینفعان
P2: ارزیابی ایمنی و خطر
P3: تدوین EOP
P4: ذخیره سازی لوازم و تجهیزات
P5: آموزش پرسنل
P6: تمرین پرسنل

مصادیق و موضوعات برنامه ریزی برای تمرین و مانور در حوزه بهداشت

فرضیات و سئوالات

- * آیا مرکز دارای برنامه جامع و زمانبندی شده تمرین و مانور است؟
- * آیا برنامه تمرین و مانور مرکز براساس نیازسنجی و مرور درس آموخته تمرین های قبل انجام گرفته است؟
- * آیا در مرکز حداقل دوبار در سال مانور دورمیزی اجرا می شود؟
- * آیا در مرکز حداقل دو بار در سال مانور عملیاتی اجرا می شود؟
- * آیا گزارش مانور به طور دقیق و استاندارد تنظیم شده است؟
- * میزان بهره مندی از نتایج مانور قبلی در ارتقای فرایندهای مدیریت بلایا و فوریت های مرکز چقدر بوده است؟

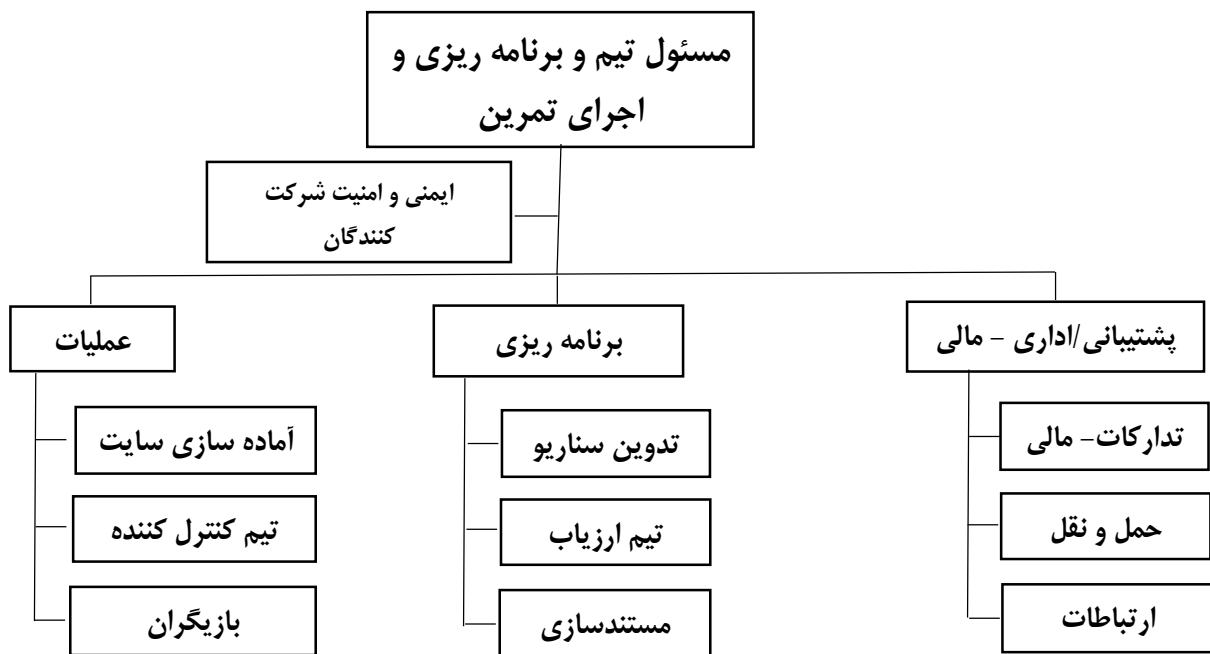
فرایند گام به گام طراحی تمرین

فاز اول:

- ۱- بررسی برنامه توسعه و استراتژی ها، قوانین، مقررات و استانداردهای موجود
 - ۲- ارزیابی خطر: تحلیل مخاطرات، آسیب پذیری ها و ظرفیت ها می تواند به سوالات زیر پاسخ دهد:
 - * کدام مخاطره برای تهیه برنامه و تمرین اولویت دارد؟
 - * چه توانمندی هایی برای ارائه خدمات سلامت در پاسخ به بلایا در صورت وقوع این مخاطره در سیستم وجود دارد؟
 - * چه نواقص و محدودیت هایی برای ارائه خدمات سلامت در پاسخ به بلایا در صورت وقوع این مخاطره وجود دارد؟
 - * چه اقداماتی لازم است قبل از اجرای تمرین برای بهبود این نواقص انجام شود؟
 - * سناریو مناسب برای تمرین چیست؟
 - ۳- تعیین بخشی از برنامه EOP که باید براساس نتایج ارزیابی خطر و کارکردهای برنامه ملی پاسخ نظام سلامت به حوادث و بلایا ارتقاء یابد.
 - ۴- تشکیل تیم طراحی تمرین: چارت این تیم می تواند مشابه شکل ۱ باشد. اعضای تیم می تواند شامل مسئولیت های زیر باشد:
 - مسئول تیم و هماهنگ کننده
 - برنامه ریز: که وظایفی مانند تدوین سناریو، طراحی و اجرای ارزیابی و مستند سازی و گزارش تمرین را بعهده دارد.
 - عملیات : که وظایفی مانند آماده نمودن محل های برگزاری تمرین، هدایت تیم کنترل کننده، شبیه سازی و بازیگران و بازدید کنندگان را بر عهده دارد.
 - پشتیبانی و اداری- مالی : وظایف تدارکات و پشتیبانی مثل تهیه وسایل و تجهیزات مورد نیاز، حمل و نقل و ارتباطات و همچنین حسابداری و تامین منابع مالی را بر عهده دارد.
- نکته:** تیم برگزاری تمرین بهتر است دوره های آموزشی ملی مدیریت خطر بلایا (DRM)، EOP و تمرین در بلایا را گذرانده باشند.

- تعدادی از وظایف و اقداماتی که این تیم بر عهده دارند به شرح زیر می باشد:
- تهیه برنامه کاری که در آن بازه های زمانی و اقدامات مربوط به هر بازه جهت برنامه ریزی دقیق مشخص می شود.
 - تعیین دیدگاه ها و انتظارات و چشم اندازی که در انجام تمرین وجود دارد.
 - تعیین هدف کلی و اهداف اختصاصی مربوط به تمرین
 - طراحی و تهیه سناریو (سناریو در واقع شالوده و اساس یک تمرین خوب و مفید است و به افراد و واحدها فرصتی می دهد که برنامه پاسخ خود را اغلب طبق حادثه ای واقعی که شبیه سازی شده، آزموده، نقاط ضعف و قوت خود را مشاهده نموده و در نهایت به هدف خود از انجام تمرین برسند).
 - برنامه زمانبندی برای حوادث مدنظر، مکان وقوع حادثه، زمان وقوع و مدت زمان تمرین.
 - تهیه کلیه مدارک، مستندات و تجهیزات و وسایل مورد نیاز در تمرین (مالی، پشتیبانی و ...).
 - پیگیری و تکمیل چیدمان و ملزومات منطقی روز انجام تمرین (مکان مناسب، مسیر نمایی، ایاب ذهاب شرکت کنندگان و تغذیه).
 - آموزش های مورد نیاز افراد شرکت کننده در تمرین پیگیری شود.

شکل ۱: نمونه چارت تیم طراحی و اجرای تمرین

فاز دوم:

۵- طراحی تمرین: برای طراحی تمرین نیاز به جلسات متعدد است. هرچه تمرین پیچیده تر و گسترده تر باشد جلسات بیشتری برای هماهنگی لازم دارد. نیاز است در جلسات باید در موارد زیر به جمع بندی و تصمیم گیری رسید:

* تعیین هدف کلی (مثلا تست برنامه، پیشگیری، افزایش آمادگی، بهبود پاسخ، بهبود بازتوانی و یا آموزش)

* تعیین کارکردهایی که قرار است در تمرین اجرا و تست شود (براساس کد مندرج در EOP)

* تعیین نوع، حوزه و گستره و شرکت کنندگان تمرین

* تعیین اهداف اختصاصی (هرچه اختصاصی تر و شامل زمان و مکان و جزئیات باشد بهتر است)

- مثال: آشنایی پرسنل دفتر بهبود تغذیه با ارزیابی سریع تغذیه در فاز حاد بلایا به گونه ای که بتوانند از جمعیت آسیب دیده (۱۰۰۰ نفر) نمونه گیری کنند و به درستی بچه های زیر ۵ سال دارای سوء تغذیه را با اندازه گیری دور بازو ظرف ۲ ساعت مشخص نمایند.

* تدوین سناریو براساس ارزیابی خطر و تا حد ممکن شبیه شرایط واقعی که باید موارد زیر را شامل گردد:

- مشخصات حادثه: تاریخ، نوع مخاطره، محل، وسعت و شرح حادثه

- آثار حادثه: تعداد تخمینی کشته ها و مجروحین، مخاطرات ثانویه، جمعیت تحت تأثیر، آسیب به مراکز بهداشتی درمانی و سایر آثار مهم

- اقدامات مورد انتظار براساس هدف تمرین

* تعیین برنامه زمانی رخدادهای اصلی

* تعیین شرح وظایف هر یک از اعضای تیم: چه کسی چه کاری را در چه زمانی و چگونه انجام می دهد.

* تعیین برنامه کنترل تمرین: یک برنامه برای هدایت و اطمینان از حرکت تمرین در مسیر تعیین شده، نوشته می شود. همچنین گاهی تیم کنترل کننده برخی اطلاعات سناریو را حین تمرین و براساس برنامه تعیین شده در اختیار شرکت کنندگان قرار می دهند.

* تعیین نحوه ارزیابی تمرین: براساس اهداف تعیین شده تنظیم می گردد. می تواند به صورت تهیه چک لیست انتظارات براساس شرح وظایف مندرج در هر کارکرد باشد یا دعوت از متخصصین هر کارکرد از سطوح بالاتر باشد (نمونه ای از چک لیست ارزیابی تمرین در ادامه آمده است)

* تعیین برنامه خاتمه تمرین: نحوه اعلام اتمام تمرین و نحوه خروج نیروها و جمع آوری تجهیزات در این بخش ذکر می شود.

* تعیین برنامه حوادث احتمالی: یک برنامه برای حوادث احتمالی مثل آسیب به شرکت کنندگان تدوین می شود.

نکته: مهمترین مرحله در برنامه ریزی یک تمرین، تهیه یک برنامه کارآمد ارزشیابی می باشد. فایده و نتیجه یک تمرین تنها زمانی قابل توجه است که ارزیابی آن به درستی پیش بینی و انجام شده باشد. در واقع کیفیت و کمیت ارزیابی است که ارزش تمرین را بالا می برد.

* تهیه لیست ملزومات تمرین: شامل

- بودجه

- تجهیزات (ارتباطی - امدادی - علمياتی)

- نیروی انسانی

* ایمنی شرکت کنندگان

* امنیت شرکت کنندگان

* تهیه فرم ها و چک لیست ها

* تهیه بسته مربوط به هر کدام از اعضا: سناریو، شرح وظایف، فرم ها و تجهیزات هر شرکت کننده باید در قالب بسته ارائه شود. مثلا بسته تیم ارزیاب، بسته تیم کنترل کننده، بسته بازیگران.

فاز سوم:

۶- اجرای تمرین:

* اطلاع رسانی / دعوت نامه

* آماده کردن مکان / مکان های برگزاری تمرین (تعیین مسیرهای ورودی و خروجی)

* چینش نیرو و تجهیزات (استقرار هر تیم در مکان مقرر که طی بازدیدهای قبلی و یا جلسات توجیهی مشخص شده)

* تحویل بسته های هر شرکت کننده

۷- ارزیابی تمرین

* تکمیل فرم های ارزیابی توسط ارزیابان

* تحلیل و مستندسازی گزارش نتایج

فاز چهارم:

۸- مستندسازی نتایج

* برگزاری انواع جلسات تبادل نظر و تحلیلی (مانند جلسه بلافاصله بعد از تمرین، جلسات تحلیلی با تیم ها و یا ارگان های شرکت کننده در روزهای بعد از تمرین)

* تهیه گزارش بعد از تمرین

* تهیه گزارش جامع

۹- تهیه برنامه ارتقاء

* تهیه برنامه عملیاتی اصلاحی براساس گزارش با هدف بکارگیری نتایج تمرین

* پایش انجام اقدامات اصلاحی

* گزارش انجام اقدامات

* ارزیابی مجدد نیازها

* طراحی تمرین و دوره های آموزشی بعدی براساس ارزیابی

الگوی تدوین گزارش تمرین

گزارش تمرین باید شامل موارد زیر باشد:

* چکیده گزارش تمرین

* مشخصات تمرین

- پیشینه و نیازسنجی برای برگزاری تمرین

- اهداف

- روش انجام تمرین

- شرکت کنندگان (گروه هدف)

* سناریو

* اقدامات پیش از برگزاری تمرین

- شرح برنامه ریزی ها و هماهنگی های انجام شده در راستای برگزاری تمرین

- شرح اقدامات آموزشی انجام شده در راستای برگزاری تمرین

* اقدامات حین برگزاری تمرین

- شرح جزئیات عملیات انجام شده به تفکیک واحدها

* اقدامات پس از برگزاری تمرین

- خلاصه نتایج ارزیابی (شامل نمودار و جداول)

- خلاصه گزارش جلسات نقد و بررسی شامل مصوبات

- لیست اهداف دست یافته و اهداف دست نیافته با ذکر علت (در قالب جدول)

- لیست پیشنهادهای و انتقادهای و یا نقاط مثبت و قابل ارتقا به تفکیک:

- برنامه ای که براساس آن تمرین طراحی شده است

- نحوه برگزاری تمرین

* ضمیمه گزارش

در بخش ضمیمه گزارش مطالب زیر می تواند درج گردد:

- جدول برنامه رخدادهای اصلی
- جدول کارکردها و شرح وظایف
- چک لیست های ارزیابی
- لیست سازمان ها و یا بخش های درگیر در تمرین
- لیست شرکت کنندگان
- لیست ارزیابان
- جدول هزینه ها
- لیست پیشنهادها

گزارش بعد از تمرین در حقیقت باید به سوالات زیر پاسخ دهد:

- قرار بوده چه برنامه ای اجرا شود؟ (مشخصات تمرین و اهداف آن)
- به چه چیزی دست یافتیم؟ (نتایج گزارش ها و جلسات و ارزیابی ها)
- تحلیل نتایج چیست؟ (نتیجه جلسات تحلیلی)
- در آینده چه اقدامی برای بهتر شدن می توان انجام داد؟

نمونه چک لیست ارزیابی تمرین برای کارکردهای مدیریتی مندرج در EOP

چک لیست ارزیابی تمرین						
توضیحات	۲	۱	۰	اقدام مورد انتظار	ردیف	کارکرد
				(۰: انجام نشد) - (۱: تا حدی انجام شده، زمان یا کیفیت مناسب نیست) - (۲: به درستی انجام شد)		
				دریافت خبر به صورت ۲۴ ساعته از مراکز پایش کننده مخاطرات (ثانویه)	۱	MI هشدار و تأیید خبر
				اعلام خبر و سطح هشدار به واحدهای همکار و تیم های عملیاتی	۲	
				ثبت درس آموخته ها در فرم مربوطه	۳	

نمونه برنامه ریزی فصلی اجرای تمرین DRILL در مراکز بهداشتی و درمانی

فصل زمستان	فصل پاییز	فصل تابستان	فصل بهار
بازیابی	ایمنی اطلاعات	ذخیره آب و غذا	هماهنگی
ارائه خدمات بهداشت محیط	ایمنی آب، برق و گاز	سلامت روان کارکنان و خانواده آنان	سامانه مدیریت صحنه پاسخ
ارائه خدمات بیماری های واگیر	مدیریت بازدید کنندگان مهم	تداوم ارائه خدمت: نیروی انسانی	ارتباطات
ارائه خدمات بیماری های غیرواگیر	امنیت	تداوم ارائه خدمت: فضای جایگزین	هشدار اولیه
ارائه خدمات بهداشت باروری	اطلاع رسانی	حمل و نقل	تخلیه
ارائه خدمات تغذیه	اطفاء حریق	مدیریت کمک ها و داوطلبان	ارزیابی آسیب و نیاز
ارائه خدمات سلامت روانی- اجتماعی	تیم پاسخ سریع	امور مالی	ذخیره لوازم و تجهیزات فنی
			ذخیره لوازم و تجهیزات حفاظت فردی